LUMOS

Pomáháme dětem. Nabízíme řešení.

POKLADOVÁ ANALÝZA PRO PLÁNOVÁNÍ SOCIÁLNÍCH SLUŽEB V KARLOVARSKÉM KRAJI

Služby, které poskytují podporu ohroženým dětem a jejich rodinám

Praha, březen 2017

Zpracovatel: Lumos, organizace, která se již 10 let zaměřuje na metodickou a analytickou podporu transformace péče o ohrožené děti v České republice

Mgr. Jan Klusáček, výzkumný pracovník, expert na analýzu a tvorbu veřejných politik, jan.klusacek@wearelumos.org

Mgr. Jindřich Racek, speciální pedagog, inspektor kvality sociálních služeb, jindrich.racek@wearelumos.org

Libuše Wenigová, odbornice na sociální sféru v Karlovarském kraji

HLAVNÍ ZJIŠTĚNÍ A DOPORUČENÍ

1. Z analýzy vyplynula potřeba **rozšíření stávající sítě sociálně-aktivizačních služeb pro rodiny s dětmi (SAS) o cca 9 nových úvazků**, které by pokryly lokality, kde stávající nabídka služeb neodpovídá potřebám. Byly identifikovány značné mezery v aktuálních kapacitách sociálně aktivizačních služeb pro rodiny s dětmi, kvůli kterým:
    a. v některých případech neprobíhá spolupráce s rodinou v dostatečné intenzitě, někdy kvůli tomu hrozí umístění dítěte mimo rodinu (viz strany 10-11)
    b. služba v některých obcích a lokalitách není fakticky dostupná pro rodiny, které by ji potřebovaly (viz strany 10-11).
2. Pro efektivní fungování SAS jako terénní služby je **nezbytné, aby byly služby dostatečně mobilní, měly k dispozici vozidla**. Dvě třetiny klientů SAS žijí na venkově nebo v malých městech.
3. V několika obcích by mělo být **zřízeno nízkoprahové zařízení pro děti a mládež (NZDM), nebo rozšířena cílová skupina stávajícího zařízení**. V případě některých NZDM je třeba ověřit, zda je personální zajištění služby dostačující pro to, aby plnila svůj účel. Osvědčil se mobilní klub navštěvující různé lokality, mobilní kluby by měly být rozšířeny.
4. Existují mezery ve spolupráci jak u SAS tak NZDM s orgány sociálně-právní ochrany dětí. Doporučujeme realizaci vzdělávání, workshopů, facilitovaných setkání a dalších **aktivit zaměřených na zkvalitnění spolupráce všech uvedených subjektů.**
5. Je třeba **posílit personální kapacity služby odborného sociálního poradenství** poskytované organizací Sociální služby Sokolov, p.o., tj. Poradnou pro rodinu, manželské a mezilidské vztahy v místě poskytování Sokolov a Cheb, která má dlouhé čekací doby. Měla by být **rozvíjena mobilita této služby**, aby mohla probíhat terénní formou, v případech, kdy je to potřeba.
6. **Místy jsou nedostatečné kapacity azylového bydlení**. V případě některých služeb azylového bydlení je třeba ověřit, zda je personální zajištění služby dostačující pro to, aby plnila svůj účel. Mělo by být dále **rozvíjeno provozování azylového bydlení v bytech.**
7. Měl by být **proveden průzkum mezi rodiči s dětmi se zdravotním postižením** zaměřené na to, jak (ne)odpovídá stávající nabídka služeb potřebám rodin, především denních stacionářů a odlehčovacích služeb.

OBSAH

Hlavní zjištění a doporučení 2
Cíl analýzy 4
Metodologie a zdroje dat 4
Sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi 5
Hlavní zjištění a doporučení ve vztahu k SAS 7
Větší část potřebných rodin žije v malých městech a na venkově 8
OSPOD nenahlašují do krajské evidence NRP děti umísťované do ZDVOP 8
Mezery ve spolupráci mezi OSPOD, SAS i školami 8
Mezery v pokrytí SAS v jednotlivých územních obvodech ORP na základě rejstříků krajského OSPOD a realizovaného šetření 9
Mezery v pokrytí SAS v jednotlivých obcích/lokalitách Karlovarského kraje na základě rejstříků krajského OSPOD a realizovaného šetření 10
Lokality s mezerami v pokrytí SAS 12
Nízkoprahová zařízení pro děti a mládež (NZDM) 13
Potřebnost NZDM 14
Azylové bydlení 15
Odborné sociální poradenství 16
Služby pro rodiny s dětmi se zdravotním postižením (raná péče, osobní asistence, odlehčovací služby, denní a týdenní stacionáře) 17

CÍL ANALÝZY

Cílem analýzy bylo prozkoumat kapacity sociálních služeb pracujících s ohroženými rodinami s dětmi v Karlovarském kraji ve vztahu k potřebám regionu, identifikovat případné mezery pokrytí a poskytnout doporučení pro rozvoj sítě služeb.

METODOLOGIE A ZDROJE DAT

Analýza je založena na:

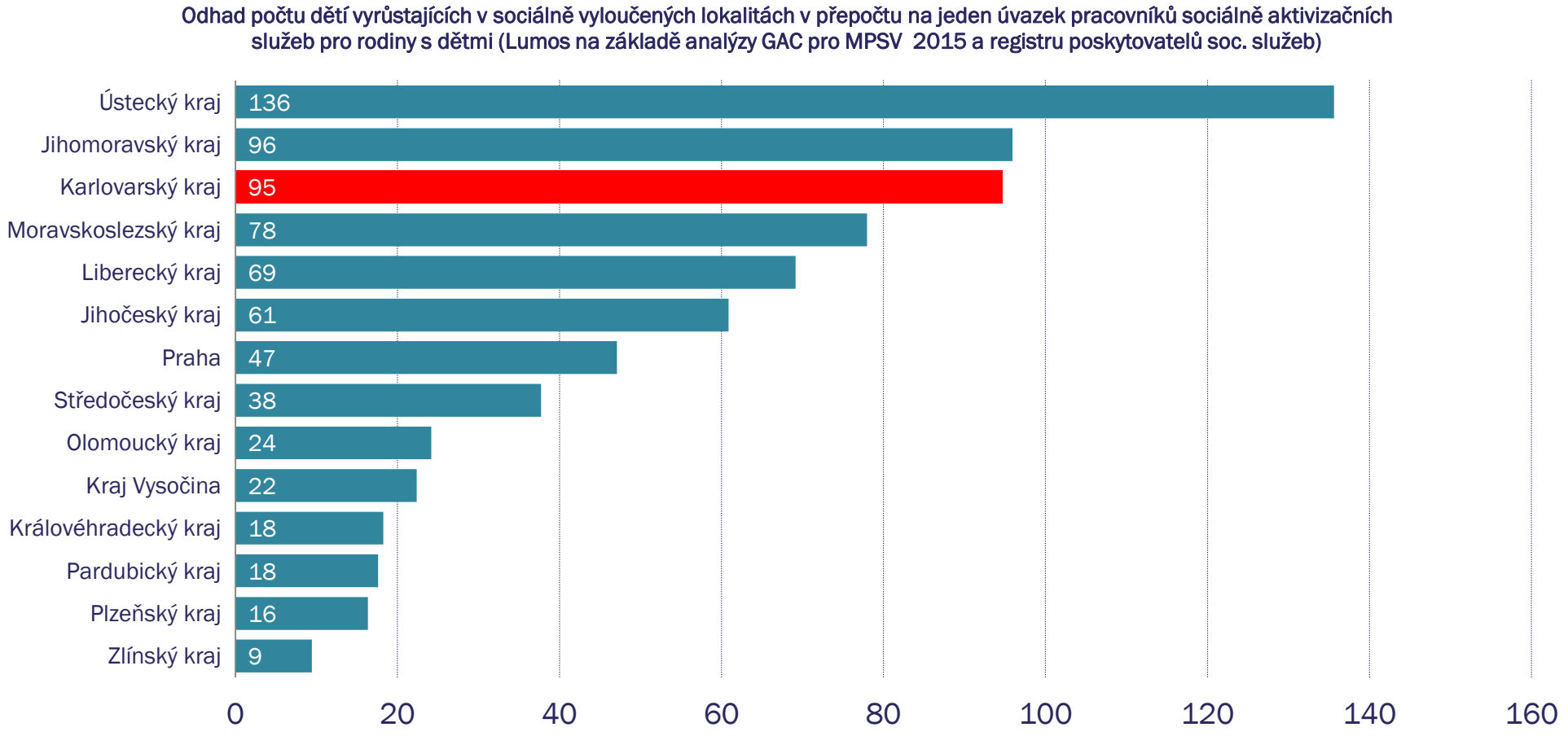
1. Statistické analýze kvantitativních dat z Rejstříků a Seznamů dětí v evidenci vedených oddělením sociálně-právní ochrany dětí sociálního odboru kraje, které obsahují informace o počtech dětí umísťovaných mimo rodinu a o důvodech umístění na základě spisů OSPOD
2. Šetření mezi všemi OSPOD, SAS a poskytovateli odborného sociálního poradenství v kraji provedené metodou strukturovaných rozhovorů formou osobního dotazování
3. Průzkumu mezi poskytovateli dalších sociálních služeb formou online dotazníkového šetření, které se zúčastnilo všech 8 z 8 nízkoprahových zařízení pro děti a mládež (NZDM) a 4 z 5 služeb azylového bydlení

Šetření mezi OSPOD a SAS, které představovalo největší část analýzy, se zaměřilo především na to, zda a jak často se vyskytují v jednotlivých obcích a lokalitách:

a) Případy, kdy rodiny využívají služeb sociálně-aktivizačních služeb pro rodiny s dětmi (SAS), ale intenzita práce není dostatečná vzhledem k problémům rodin a potřebám dětí. To znamená, že například služba má kontakt s rodinou jednou týdně, avšak potřebné by bylo třikrát týdně.
b) Případy rodin, které mají problémy a potřeby řešitelné SAS, ale služby nevyužívají, protože už je služba přetížená, nemá volnou kapacitu na další rodinu, nebo vůbec nepůsobí v místě, kde rodina žije.

SOCIÁLNĚ AKTIVIZAČNÍ SLUŽBY PRO RODINY S DĚTMI

Karlovarský kraj je po Ústeckém kraji krajem, kde dochází k nejčastějšímu odebírání dětí z rodin v ČR. **Průměrný počet dětí přijatých do dětských domovů v letech 2013 – 2016 v Karlovarském kraji v přepočtu na tisíc dětí ve věku 3 – 18 let je dvakrát vyšší než např. v Pardubickém či Královéhradeckém kraji**, což jsou kraje, kde připadá na 1 pracovníka sociálně-aktivizačních služeb pro rodiny s dětmi mnohonásobně méně dětí vyrůstajících v sociálně vyloučených lokalitách (což můžeme chápat jako přibližný indikátor nabídky služeb ve vztahu k potřebám regionu) než ve sledovaném Karlovarském kraji.

Analýza dat z evidence vedené oddělením OSPOD kraje potvrdila, že většina dětí umísťovaných v kraji mimo rodinu je odebírána kvůli problémům, které mohou řešit SAS – zejména nedostatečné rodičovské kapacitě v základní péči o děti, jak je vidět z následující tabulky.

Důvody umístění mimo rodinu - děti umístěné od 1. 1. 2013 do 6. 2. 2017*	Počet dětí	Procent (dohromady více než 100%, protože bylo většinou v 1 případě více důvodů)
nedostatečná rodičovská kapacita v základní péči (strava, ošacení, zdraví, hygiena, výchova…)	188	85,8%
obtíže rodiny v oblasti bydlení	126	57,5%
užívání omamných a psychotropních látek rodičem	59	26,9%
dítě má výchovné problémy (ve škole, rodině)	56	25,6%
domácí násilí (násilí v rodině)	19	8,7%
dítě experimentuje s drogami, alkoholem	13	5,9%
psychiatrické obtíže či mentální postižení rodičů	12	5,5%
dítě užívá drogy, alkohol	11	5,0%
jiný	6	2,7%
zdravotní postižení, potřeby dítěte	4	1,8%
týrání dítěte	3	1,4%
Celkem	**215**	**100,0%**

* Krajský OSPOD eviduje pouze děti, které setrvávají mimo rodinu. Děti byly od 1. 1. 2013 odebrány z rodiny pouze dočasně, zejména z méně závažných důvodů (první a druhý řádek) a v průběhu sledovaného období se vrátily do rodiny, v tabulce zaznamenány nejsou (z evidence dětí mimo rodinu jsou vyřazovány po návratu do rodiny). U těchto je předpoklad, že pokud by rodině byla poskytnuta podpora SAS, nemuselo k odebrání dojít ani dočasně.

Jak je vidět z koláčového grafu, ze všech dětí, které byly odebrány z rodiny od 1. 1. 2013 a zůstávají v evidenci NRP vedené oddělením OSPOD kraje, jich byla více než polovina odebrána z rodin, které měly problémy řešitelné SAS.

Hlavní zjištění a doporučení ve vztahu k SAS

Na základě provedeného šetření mezi všemi OSPOD a poskytovateli SAS v kraji byly identifikovány významné mezery v kapacitách SAS:

- intenzita práce SAS s rodinou je poměrně často hodnocena jako nedostatečná, probíhá maximálně jednou týdně, někdy pouze 1 x za 14 dní
- byla identifikována řada obcí a lokalit, kde SAS vůbec nepůsobí, nebo OSPOD spolupráci se SAS ani nedoporučuje, protože je služba přetížena nebo je spolupráce se SAS doporučena, ale ta není nakonec realizována, což se týká zejména „těžších" případů rodin, které nejsou motivované.

Nejkritičtější situace je v městě Chebu a jeho okolí a v Teplé a okolí.

Na základě dostupných dat nelze získat přesnou informaci o tom, kolik nových úvazků SAS by bylo potřebných pro pokrytí potřeb regionu, protože rejstříky a evidence dětí vedené oddělením SPOD kraje neevidují počty rodin, které na základě dohody umístily dítě do zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc, což je nezanedbatelná část z rodin, z kterých je umístěno dítě mimo rodinu. Avšak přibližnou představu můžeme získat. Pokud vyloučíme případy, kdy šlo o výchovné problémy či postižení dítěte (což jsou témata, která řeší jiné služby než SAS) byly v roce 2016 v Karlovarském kraji odebrány děti z přibližně 60 rodin, u kterých nehrála významnou roli závislost rodičů na omamných a psychotropních látkách či týrání nebo zneužívání, jednalo se tedy o rodinu, u kterých měla smysl spolupráce se SAS s potenciálním efektem prevence umístění dítěte mimo rodinu. Při osmi rodinách na 1 úvazek SAS a se zohledněním výsledků provedeného šetření mezi OSPOD a SAS lze **doporučit rozšíření stávajících kapacit SAS v kraji celkem o přibližně 9 nových úvazků. Jedná se spíše o minimální počet potřebných nových úvazků,** protože počty rodin, z kterých bylo odebráno dítě, jsou jen velmi hrubým indikátorem počtu ohrožených rodin, kde nedochází k naplňování potřeb dětí.

Rodiny, ze kterých bylo odebráno dítě, představují jen pomyslnou špičku ledovce. Jsou to krajní případy, kdy je situace tak vážná, že je nutné umístění mimo rodinu. Rodin, ve kterých dochází k vážnému selhávání v naplňování potřeb dětí, je výrazně více. Jenom v sociálně vyloučených lokalitách v Karlovarském kraji vyrůstalo podle dat z analýzy sociálně vyloučených lokalit v ČR z roku 2015 téměř 3 tisíce dětí do 15 let.[1] Další ohrožené děti žijí i mimo sociálně vyloučené lokality.

[1] GAC. *Analýza sociálně vyloučených lokalit v ČR*. [online]. 2015 [cit. 2015-07-22]. Dostupné z: http://www.esfcr.cz/07-13/oplzz/analyza-socialne-vyloucenych-lokalit-v-cr-1

Větší část potřebných rodin žije v malých městech a na venkově

Analýza ukázala, že pouze třetina rodin, ze kterých bylo odebráno dítě, žila v bývalých okresních městech Karlových Varech, Chebu a Sokolově. Dvě třetiny žily v malých městech a na venkově. I podle OSPOD a samotných SAS jsou často značné mezery v pokrytí touto službou na venkově či v malých městech do 5 tisíc obyvatel. Z provedené analýzy poměrně jednoznačně vyplývá, že vyjma posílení personálních kapacit je třeba rozvíjet i možnosti těchto služeb dojíždět do míst špatně dostupných veřejnou dopravou. Je **třeba rozšířit možnosti terénních pracovníků dojíždět do potřebných lokalit (objíždět je) automobily.** Vhodné by byla i podpora služeb v tom, aby měli všichni terénní pracovníci k dispozici přenosné počítače a nebyli závislí na dojíždění kanceláře.

Rozložení rodin, ze kterých bylo umístěno dítě podle typu sídla		Počet rodin, ze kterých bylo odebráno v roce 2016 dítě (vyjma dohod ve ZDVOP)	Podíl
Karlovarský kraj	Celkem	64	100%
	bývalá okresní města	23	36%
	malá města	24	38%
	venkov	17	27%

OSPOD nenahlašují do krajské evidence NRP děti umísťované do ZDVOP

Analýza evidence a rejstříků krajského OSPOD ukázala, že OSPOD z jednotlivých ORP v kraji nenahlašují krajskému OSPOD děti umísťované do ZVDOP na základě dohody ZDVOP s rodičem či samotným OSPOD, ale pouze soudně nařízené pobyty do ZDVOP. OSPOD tímto porušují svou zákonnou povinnost hlásit do evidence NRP všechny děti umísťované do ZDVOP. Dochází k porušování zásady subsidiarity ústavní péče a dětem je tímto odpírána šance na pobyt v náhradní rodinné péči (např. pěstounské péči na přechodnou dobu, která může fungovat jako alternativa ústavní péče).

Zároveň je tímto ztíženo plánování sociálních služeb (SAS), protože tak není k dispozici přesná informace o počtu všech rodin, kde by byla smysluplná spolupráce se SAS, ale pouze o rodinách, kde bylo soudně nařízeno odebrání dítěte. Při odhadu potřebných úvazků SAS jsme museli vyjít z odhadu pobytů ve ZDVOP na základě dohody na základě dat z výkazu OSPOD za kraj z roku 2015.[2] Rodin, z kterých bylo základě dohody umístěno dítě do ZDVOP přitom pravděpodobně přestavují třetinu ze všech rodin, kdy došlo k umístění dítěte mimo rodinu a byla by smysluplná spolupráce se SAS. Soudně nařízeno bylo v roce 2016 odebrání dítěte celkem z 54 rodin, u kterých byla smysluplná spolupráce se SAS. Lze přepokládat, že na základě dohody byly do ZDVOP umístěny děti z dalších 28 rodin.

Mezery ve spolupráci mezi OSPOD, SAS, NZDM i školami

Z analýzy i informací od oddělení SPOD krajského úřadu vyplývá, že v kraji nefunguje zcela dobře spolupráce OSPOD, SAS, NZDM, škol a dalších zapojených subjektů. Spolupráce subjektů a její vyhodnocování by mělo být jednou z oblastí rozvoje sociálních služeb. Doporučujeme realizaci vzdělávání, workshopů, facilitovaných setkání a dalších aktivit zaměřených na zkvalitnění spolupráce všech uvedených subjektů.

[2] Viz poznámku k tabulce na následující straně.

Mezery v pokrytí SAS v jednotlivých územních obvodech ORP na základě rejstříků krajského OSPOD a realizovaného šetření

Umístění mimo rodinu dle rejstříku KV kraje a potřebné NOVÉ úvazky SAS					Hodnocení kapacit SAS dle OSPOD a SAS	
		Počet všech rodin, ze kterých bylo v roce 2016 umístěno dítě mimo rodinu, a byla by smysluplná spolupráce se SAS, včetně odhadu pobytů ve ZDVOP na základě dohody***	NOVÉ Úvazky SAS při 10 rodinách na pracovníka pro rodiny, z kterých bylo umístěno dítě*	**Doporučené NOVÉ úvazky při zohlednění dobrovolných pobytů ve ZDVOP a výsledků šetření mezi OSPOD a SAS****	Jak častá je situace, že by byla potřeba vyšší intenzity práce u stávajících uživatelů SAS?	Jaká je situace, pokud jde o potřebné rodiny, které ale nejsou uživatelé SAS (především kvůli přetížení SAS, nepokrytí lokality službou).
ORP	Cheb	23	2,33	2,75	Často je třeba vyšší intenzita práce s uživateli v Chebu i v lokalitách mimo Cheb.	Takových rodin je mnoho: v Chebu více než 10 rodin (ubytovna). Dále je nepokrytý venkov, nejvíce v obcích Luby, Plesná, Dolní Žandov.
	Karlovy Vary	21	2,11	2,25	Někdy se vyskytuje a hrozí umístění dítěte mimo rodinu kvůli nedostatečné intenzitě práce. Především na Žluticku.	Častá je situace, kdy nemají SAS kapacitu na "těžké případy", nevěnují se jim. Službou nepokryté Bochovsko.
	Sokolov	18	1,77	2,00	Vyšší intenzita práce s uživateli třeba v Horním Slavkově, Habartově, Rovné.	Potřebné rodiny, které zatím nejsou uživateli, v obcích: Horní Slavkov, Habartov, Rovná, Dasnice.
	Ostrov	8	0,78	1,00	Nebylo uvedeno, že nastává tato situace.	Mezery v pokrytí vzdálených, horských lokalit. 3 až 10 potřebným rodinám ani nedoporučena SAS kvůli přetížení SAS v obcích: Hroznětín, Abertamy, Velichov, Potůčky, Pernink. Někdy se SAS nevěnují náročným případům.
	Mariánské Lázně	7	0,72	1,00	Často se vyskytuje a hrozí umístění mimo rodinu kvůli nedostatečné intenzitě na Tepelsku.	3 až 10 rodin odmítnuto kvůli přetížení SAS, kapacita nedostatečná především na Tepelsku.
	Aš	3	0,33	0,33	Někdy je třeba vyšší intenzita práce v Aši	Nebylo uvedeno, že nastává tato situace.
	Kraslice	1	0,13	0,15	V některých případech je třeba vyšší intenzita práce.	Nebylo uvedeno, že nastává tato situace.
	Celkem kraj	82	8,17	9,48		

* Počet úvazků vypočtený pouze na základě počtu rodin, z kterých bylo umístěno dítě roce 2016 a byla by smysluplná podpora SAS (na základě rejstříku OSPOD).

** Počet úvazků, který navíc bere v potaz hodnocení kapacit SAS ze strany OSPOD i samotných SAS.

*** Na základě (posledních dostupných) dat z roku 2015 lze předpokládat, že v roce 2016 byly umístěno na základě dohody do ZVDOP děti celkem z 28 rodin. Předpokládali jsme, že podíl rodin v jednotlivých ORP na celkovém počtu rodin, které umístily do ZDVOP byl stejný jako podíl ORP na počtu rodin, z kterých bylo soudně odebráno dítě.

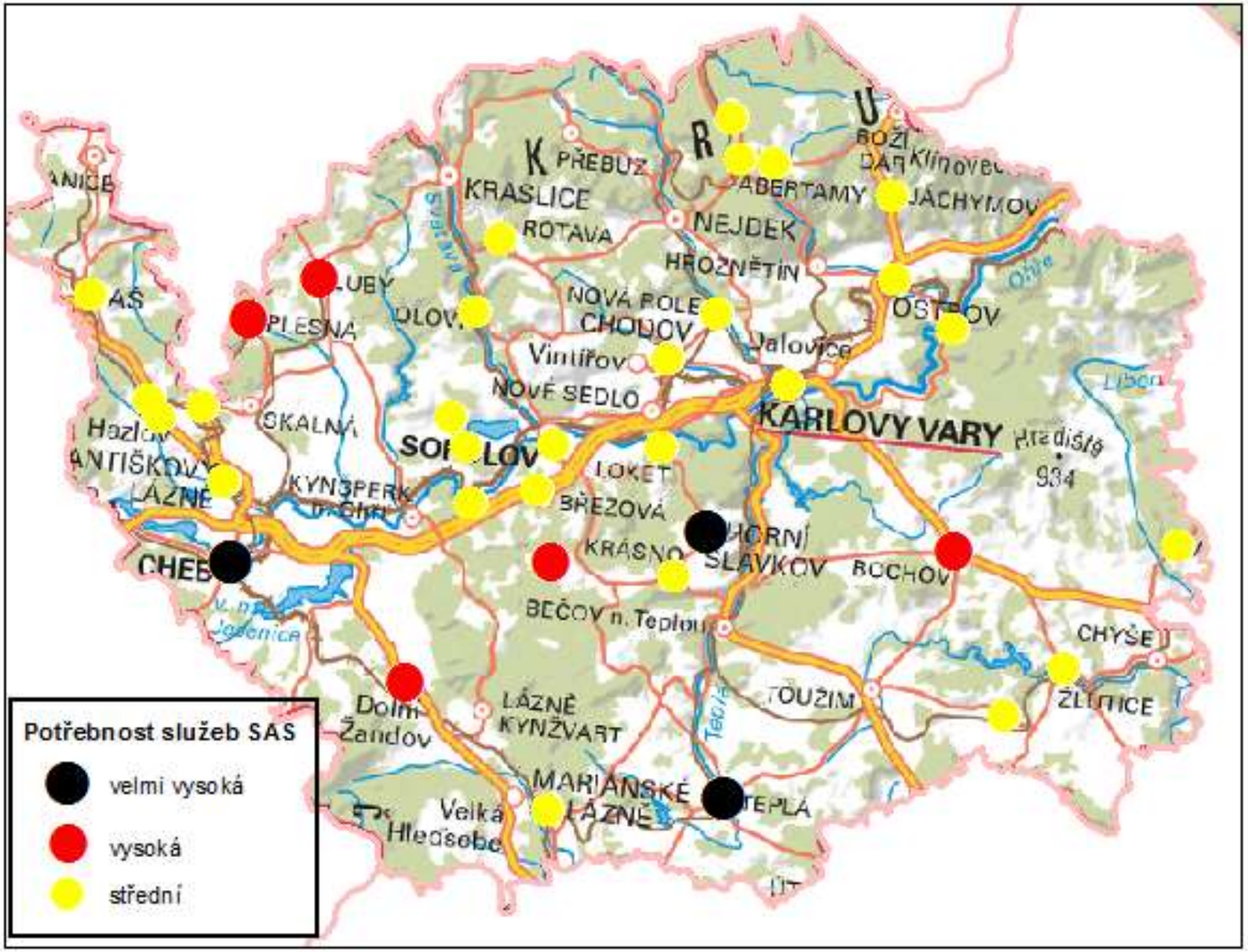
Identifikovány nepokryté potřeby v ORP
Značné potřeby v ORP
Velmi vysoké potřeby v ORP

Mezery v pokrytí SAS v jednotlivých obcích/lokalitách Karlovarského kraje na základě rejstříků krajského OSPOD a realizovaného šetření

ORP	Obec/Lokalita	Počet rodin, ze kterých bylo odebráno v roce 2016 dítě (vyjma dohod ve ZDVOP)	Typ lokality	Hodnocení kapacit ze strany OSPOD i SAS	
				Jak častá je situace, že by byla potřeba vyšší intenzity práce u stávajících uživatelů SAS?	Kolik je v obci potřebných rodin, které ale zatím nejsou uživatelé, nebo doporučená spolupráce s nimi nerealizována (těžké případy).
Karlovy Vary	Celkem	18	Karlovy Vary, venkov a malá města		
Karlovy Vary	Karlovy Vary	11	velké město	Valika: někdy třeba vyšší intenzita, KSK: někdy třeba vyšší i.	často se nespolupracuje s těžkými případy
Karlovy Vary	Nová Role	2	venkov		
Karlovy Vary	Stanovice, Pila	2	venkov		
Karlovy Vary	Žlutice	1	malé město	ČvT: někdy až hrozí umístění mimo r. kvůli nedostatečné intenzitě práce	
Karlovy Vary	Nejdek	1	město		
Karlovy Vary	Valeč	0	venkov	ČvT: někdy až hrozí umístění mimo r. kvůli nedostatečné intenzitě práce	KSK: je mnoho potřebných rodin
Karlovy Vary	Štědrá		venkov		KSK: je mnoho potřebných rodin
Karlovy Vary	Bražec (Bochovsko)	1	venkov		Český západ: Bochovsko zcela nepokryto
Sokolov	Celkem	13	převážně malá města		
Sokolov	Horní Slavkov	3	malé město	Valika: u většiny uživatelů až hrozí umístění mimo rodinu; OSPOD Sokolov: vyšší intenzita práce je třeba	KSK: je mnoho potřebných rodin
Sokolov	Habartov	2	malé město	OSPOD Sokolov: vyšší intenzita práce někdy třeba	OSPOD Sokolov: ano jsou takové rodiny
Sokolov	Chodov	2	město	Valika: u většiny uživatelů až hrozí umístění mimo rodinu	
Sokolov	Svatava	2	venkov		
Sokolov	Sokolov	1	velké město	Kotec: někdy je třeba vyšší intenzita, Valika: někdy až hrozí mimo rodinu kvůli nedostatečné intenzitě	
Sokolov	Krásno	1	venkov	OSPOD Sokolov: vyšší intenzita práce někdy třeba	
Sokolov	Loket	1	malé město	OSPOD Sokolov: vyšší intenzita práce někdy třeba	
Sokolov	Březová	0	venkov	ČvT: někdy třena vyšší intenzita práce; OSPOD Sokolov: někdy třeba vyšší intenzita práce	ČvT: jsou takové rodiny
Sokolov	Dolní Rychnov	0	venkov	ČvT: někdy třeba vyšší intenzita práce	ČvT: jsou takové rodiny
Sokolov	Rovná	v minulých letech	venkov	Kotec: u většiny uživatelů až hrozí umístění mimo rodinu; OSPOD Sokolov: třeba výrazně vyšší intenzita práce	Kotec: je mnoho potřebných rodin; Valika: je mnoho potřebných rodin
Sokolov	Rotava	v minulých letech	venkov		KSK: je mnoho potřebných rodin
Sokolov	Dasnice				OSPOD Sokolov: nulové pokrytí SAS
Sokolov	Bukovany	1	venkov	OSPOD Sokolov: vyšší intenzita práce někdy třeba	

ORP	Obec/Lokalita	Počet rodin, z kterých bylo odebráno v roce 2016 dítě (vyjma dohod ve ZDVOP)	Typ lokality	Hodnocení kapacit ze strany OSPOD i SAS	
				Jak častá je situace, že by byla potřeba vyšší intenzity práce u stávajících uživatelů SAS?	Kolik je v obci potřebných rodin, které ale zatím nejsou uživatelé, nebo doporučená spolupráce s nimi nerealizována (těžké případy).
Cheb	Celkem	18	město Cheb a venkov		
Cheb	Cheb	11	velké město	Útočiště: někdy třeba vyšší intenzita práce(Cheb ubytovna); Kotec: někdy třeba vyšší intenzita práce	Útočiště: v roce 2016 5 rodin od OSPOD + nemají vůbec představu kolik dalších; OSPOD CHEB: více než 10 rodin; Kotec: mnoho r.; KSK: mnoho r.
Cheb	Luby	4	venkov		OSPOD CHEB: 3 – 10 rodin
Cheb	Plesná		venkov		OSPOD CHEB: 3 – 10 rodin
Cheb	Dolní Žandov		venkov		OSPOD CHEB: 3 – 10 rodin
Cheb	Františkovy Lázně	2	město		
Cheb	Skalná	1	venkov		
Cheb	přihraniční obce		venkov		Kotec: mnoho rodin
Cheb	Milíkov, Vojtanov, Poustka		venkov		OSPOD CHEB: do 3 rodin v každé z těchto obcí
Ostrov	Celkem	5	venkov, Krušné Hory		
Ostrov	Horní Blatná, Potůčky	2	venkov		OSPOD Ostrov: 3 – 10 rodin
Ostrov	Ostrov	2	město		OSPOD Ostrov: 3 – 10 rodin
Ostrov	Pernink	1	venkov		OSPOD Ostrov: 3 – 10 rodin
Ostrov	Abertamy		venkov		KSK: mnoho rodin; OSPOD Ostrov: 3 – 10 rodin
Ostrov	Hroznětín, Jáchymov		venkov		OSPOD Ostrov: 3 – 10 rodin v obou obcích
Ostrov	Velichov		venkov		OSPOD Ostrov: 3- – 10 rodin
Mariánské Lázně	Celkem	5	více venkov - Tepelsko		
Mariánské Lázně	Teplá	3	venkov	Kotec: u většiny až ohrozí umístění mimo r.; Český západ: Nová Farma u většiny uživatelů až hrozí umístění mimo rodinu	Kotec: mnoho rodin
Mariánské Lázně	Mariánské Lázně	2	město	Kotec: někdy třeba vyšší intenzita práce	
Aš	Celkem	3	město AŠ		
Aš	Aš	2	město	Kotec: někdy třeba vyšší intenzita práce	
Aš	Hazlov	0	venkov		OSPOD Aš: jsou takové rodiny
Aš	Stanovice	1	venkov		
Kraslice	Celkem	1	město Kraslice		
Kraslice	Kraslice	1	malé město	OSPOD Kraslice: někdy je třeba vyšší intenzita práce	

Lokality s mezerami v pokrytí SAS

NÍZKOPRAHOVÁ ZAŘÍZENÍ PRO DĚTI A MLÁDEŽ (NZDM)

V Karlovarském kraji je 8 poskytovateli provozováno 10 NZDM. Na hodnocení personálních kapacitám NZDM i jejich dostupnost byly dotazovány všechny OSPOD v kraji v rámci strukturovaného osobního dotazování. Zároveň bylo realizováno online dotazníkové šetření, kterého se zúčastnila všechna NZDM v kraji.

Jak je vidět z následující tabulky, která shrnuje hodnocení aktuálního personálního zajištění NZDM, jednoznačné jsou výsledky v případě dvou NZDM. Pozitivně byl též hodnocen mobilní klub (NZDM v autobuse, který jezdí do vytipovaných lokalit). U ostatních buď nebyla shoda mezi OSPOD a samotným zařízením, nebo OSPOD nedokázal personální zajištění posoudit. Pokud jde o hodnocení ze strany OSPOD je nutné podotknout, že většina OSPOD nemá s NZDM navázanou příliš silnou spolupráci. V případě, kdy personální zajištění OSPOD hodnotil, tak tedy mohl činit na základě poměrně omezených zkušeností s NZDM.

NZDM		Hodnocení personálního zajištění NZDM		Závěry a doporučení
Poskytovatel	**Místo**	**ze strany OSPOD**	**ze strany NZDM**	
Armáda spásy v České republice, z.s. (4733692)	**K. Vary**	dostačující pro volnočasové aktivity, ale umožňuje pouze minimálně individuální sociální práci	dobré, umožňuje zajištění jak volnočasových aktivit, tak individuální soc. práce	třeba ověřit, zda je personální zajištění dostačující pro to, aby služba mohla plnit svůj účel
B.E.Z.va Nejdek o.p.s. (4654942)	**Nejdek**	nehodnoceno	zcela nedostatečné, neumožňuje v podstatě ani zajistit smysluplné trávení volného času, ale výhled zlepšení v roce 2017	pravděpodobně třeba posílit personální zajištění, aby služba plnila svůj účel
Člověk v tísni, o.p.s. (8252676)	**Kraslice**	dostačující pro volnočasové aktivity, ale umožňuje pouze minimálně individuální sociální práci	dobré, umožňuje zajištění jak volnočasových aktivit, tak individuální soc. práce	třeba ověřit, zda je personální zajištění dostačující pro to, aby služba mohla plnit svůj účel
Khamoro o.p.s. (6949196)	**Chodov**	nedokáže posoudit	zcela nedostatečné, neumožňuje v podstatě ani zajistit smysluplné trávení volného času	třeba posílit personální zajištění, aby služba plnila svůj účel
KOTEC o.p.s. (4207744)	**M. Lázně**	dobré, umožňuje zajištění jak volnočasových aktivit, tak individuální soc. práce	dobré, umožňuje zajištění jak volnočasových aktivit, tak individuální soc. práce	personální zajištění v pořádku
KOTEC o.p.s. (4207744)	**Aš**	nedokáže posoudit	dobré, umožňuje zajištění jak volnočasových aktivit, tak individuální soc. práce	personální zajištění pravděpodobně dostačující, vhodné ověřit
KOTEC o.p.s. (4207744)	**Sokolov**	nedokáže posoudit, dobře hodnocen mobilní klub v autě	dobré, umožňuje zajištění jak volnočasových aktivit, tak individuální soc. práce	personální zajištění pravděpodobně dostačující, vhodné ověřit
Správa zdravotních a sociálních služeb Cheb, příspěvková organizace (6398000) - klub Pohoda	**Cheb**	dobré, umožňuje zajištění jak volnočasových aktivit, tak individuální soc. práce	dobré, umožňuje zajištění jak volnočasových aktivit, tak individuální soc. práce	personální zajištění dostačující
Světlo Kadaň, z.s. (2711883)	**Ostrov**	dostačující pro volnočasové aktivity, ale umožňuje pouze minimálně individuální sociální práci	dobré, umožňuje zajištění jak volnočasových aktivit, tak individuální soc. práce	třeba ověřit, zda je personální zajištění dostačující pro to, aby služba mohla plnit svůj účel
Útočiště o.p.s. (4927440)	**Cheb**	dobré, umožňuje zajištění jak volnočasových aktivit, tak individuální soc. práce	dostačující pro volnočasové aktivity, ale umožňuje pouze minimálně individuální sociální práci	třeba ověřit, zda je personální zajištění dostačující pro to, aby služba mohla plnit svůj účel

Poměrně jednoznačná jsou zjištění, pokud jde o otázku, kde podle OSPOD aktuálně NZDM chybí:

1. NZDM pro starší děti a mládež (15 a více let) v Ostrově
2. NZDM pro starší děti a mládež (15 a více let) v Chebu
3. NZDM pro děti od 6 do 15 let v Kraslicích
4. Práce s dětmi ve smyslu NZDM v obcích Bukovany, Dasnice a Habartov, ideálně formou mobilního klubu

Potřebnost NZDM

AZYLOVÉ BYDLENÍ

Stejně jako v případě NZDM proběhlo dotazování ohledně personálního zajištění a kapacit služeb azylového bydlení, kdy byly dotazovány jak OSPOD, tak samotné služby formou online dotazníku.

Odmítnutí žadatelů z důvodu naplněné kapacity azylového bydlení nastává podle OSPOD Ostrov, Cheb a Aš (avšak nejsou schopni říci, jak často). Dále OSPOD Karlovy Vary považuje za problém nedostupnost azylového bydlení pro lokality **Nejdek, Žlutice a Toužim**.

Pokud jde o personální zajištění služby, všechny OSPOD hodnotí personální zajištění všech azylových domů. Hodnocení ze strany samotných služeb je také spíše pozitivní. Avšak v případě tří poskytovatelů by mělo být ověřeno, zda je personální zajištění skutečně dostačující pro to, aby služba mohla plnit svůj účel. Zejména v případě azylového bydlení v K. Varech, kde OSPOD nehodnotí poskytovanou podporu jako zcela dostačující.

Služba azylového bydlení		**Hodnocení personálního zajištění**			**Závěr**
Název poskytovatele	**Místo**	**Personální kapacity jsou nedostatečné. Zajišťuje v podstatě pouze pobyt.**	**Zajišťujeme základní podporu v péči o dítě, ale domníváme se, že by byla potřebná intenzivnější podpora.**	**Zajišťujeme dostatečnou podporu v péči o dítě**	
Diecézní charita Plzeň	**Cheb**	není odpověď	není odpověď	Takových klientů je minimum	není jisté, zda je personální zajištění dostačující, třeba ověřit
Farní charita Aš	**Aš**	Takových klientů je minimum	Takoví klienti jsou	Takových klientů je hodně	personální zajištění pravděpodobně dostačující, vhodné ověřit
Pomoc v nouzi, o.p.s.	**Sokolov, Kynšperk nad Ohří, Nebanice**	Takových klientů je minimum	Takových klientů je minimum	Takových klientů je hodně	personální zajištění dostačující
Farní charita Karlovy Vary	**Karlovy Vary**	Takoví klienti jsou	Takoví klienti jsou	Takoví klienti jsou	není jisté, zda je personální zajištění dostačující, třeba ověřit
Armáda spásy	**Karlovy Vary**	Neodpověděla			třeba ověřit personální zajištění

Podle několika OSPOD se osvědčil projekt azylového bydlení v bytech realizovaný v rámci „minitendrů“ organizací Pomoc v nouzi. Projekty podobného bytu (azylové bydlení v bytech) by měly být podpořeny.

Průzkum zároveň ukázal velmi vysokou potřebnost sociálního bydlení ve všech ORP kraje. Možnou variantou, jak posílit segment sociálního bydlení je podpora stávajících poskytovatelů azylové bydlení v provozování tzv. garantovaného bydlení, kdy služby fungují jako nájemce obecních či soukromých bytů a tyto byty pronajímají klientům, kterým by je bez garance organizace majitelé nepronajali. Garantované bydlení již v ČR provozuje řada organizací, například Centrom či Naděje.

ODBORNÉ SOCIÁLNÍ PORADENSTVÍ

V rámci analýzy bylo provedeno osobní dotazování mezi poskytovateli odborného sociálního poradenství. Jak je vidět z následujících tabulek, poradna Res vitae Karlovy Vary hodnotí své personální kapacitu i odbornost jako dostačující ve všech oblastech. Poradna Sokolov hodnotí svou odbornost jako dobrou nebo dostačující, avšak personální kapacity jako značně nedostatečné, což se odráží v dlouhých čekacích dobách. Je třeba **posílit personální kapacity služby odborného sociálního poradenství** poskytované organizací Sociální služby Sokolov, p.o., tj. Poradnou pro rodinu, manželské a mezilidské vztahy v místě poskytování Sokolov a Cheb, která má dlouhé čekací doby Měla by být **rozvíjena mobilita této služby**, aby mohla probíhat terénní formou, v případech, kdy je to potřeba.

Vzhledem k tomu, že rodiny, kde dochází k užívání omamných a psychotropních látek představují významnou část z rodin, z kterých jsou odebírány děti, potřebné je pravděpodobně i rozvíjet poradenství zaměřené na drogovou problematiku, což uvedly i dva z dotázaných OSPOD. Toto poradenství by mělo probíhat terénní formou, protože ambulantní forma poskytovaní nebude vzhledem k složení klientů pravděpodobně využívána.

Poradna Res vitae Karlovy vary

Oblast	Personální kapacita / odbornost	Čekací doba	Spolupráce OSPOD	Dostupnost
Sociální dávky	dostačující	1 týden	ano	Okres Karlovy Vary Ostatní regiony neví
Právní	dostačující	minimální	ano, někdy	
Finanční, dluhové	dostačující	minimální	ano, někdy	
Partnerské – mediace	dostačující	7-10 dní max	ano	
Výchovné	neposkytuje			
Pracovní uplatnění	dostačující	max 7dní		

Poradenství poskytované organizací Sociálními služby Sokolov, p.o., tj. Poradnou pro rodinu, manželské a mezilidské vztahy v místě poskytování Sokolov a Cheb

Oblast	personální kapacita / odbornost	Čekací doba	Spolupráce OSPOD	Dostupnost
Sociální dávky	neposkytuje		ne	Sokolov dostačuje, Mimo Sokolov a Cheb zcela nedostačuje
Právní	nedostatečná / dostatečná	3- 4 týdny	někdy	
Finanční, dluhové	nedostatečná / dobrá	3- 4 týdny	někdy	
Partnerské – mediace	nedostatečná / dobrá	3- 4 týdny	ne	
Výchovné	neposkytuje		ne	

Pracovní uplatnění	nedostatečná / dobrá	3- 4 týdny	někdy	

SLUŽBY PRO RODINY S DĚTMI SE ZDRAVOTNÍM POSTIŽENÍM (RANÁ PÉČE, OSOBNÍ ASISTENCE, ODLEHČOVACÍ SLUŽBY, DENNÍ A TÝDENNÍ STACIONÁŘE)

K mezerám v dostupnosti služeb pro rodiny s dětmi se zdravotním postižením se OSPOD nevyjádřily. Z toho, že podle evidence oddělení SPOD kraje byly v posledních 4 letech od 1. 1. 2013 umístěny v Karlovarském kraji pouze 4 děti mimo rodinu z důvodu zdravotního postižení (navíc v kombinaci se sociální potřebností rodiny) lze usuzovat na to, že ve srovnání se SAS, jsou tyto služby relativně lépe dostupné.

Žádné mezery v personálním zajištění služeb nebyly zjištěny v online dotazníkovém šetření, šetření se však účastnila pouze služba raná péče, neúčastnily se jej denní stacionáře.

Specifickým cílem analýzy bylo zjistit potřebnost služby denního stacionáře pro děti s poruchami autistického spektra (PAS). Za tímto účelem byly rozeslány dotazníky s otázkou ohledně počtu dětí s PAS dětským lékařům. Vzhledem k tomu, že u nějakého dětského lékaře jsou zaregistrovány všechny děti s PAS v kraji, jevilo se jako možnost, jak získat představu o tom, kolik těchto dětí je, oslovit praktické lékaře. Tento cíl se bohužel nepodařilo naplnit, protože dotazník vyplnilo pouze 6 z 65 praktických lékařů pro děti a dorost, kteří mají v kraji ordinaci (uvedli, že mají v péči 32 dětí s PAS).[3] Návratnost tedy byla necelých 10 procent a vzhledem k tomu, že probíhal tzv. samovýběr, odpovídali jen ti, kdo se sami rozhodli, nelze vůbec z výsledků usuzovat na počet dětí s PAS v kraji. Jistou informaci však může poskytnout školská statistika. Podle ní v Karlovarském kraji v aktuálním školním roce (2016/2017) absolvuje předškolní vzdělávání 9 dětí s diagnozou PAS, základní vzdělávání celkem 135. Nicméně v případě dětí v základním vzdělávání můžeme předpokládat, že sociální službu může teoreticky potřebovat 96 dětí vzdělávajících se ve speciálních třídách (děti v běžných třídách budou mít pravděpodobně spíše lehčí formy PAS). Celkem je tedy v kraji cca 100 dětí s PAS, z nichž větší část vyrůstá v domácím prostředí. Vzhledem k tomu, že tedy v kraji vyrůstá cca 100 dětí v PAS v rodinném prostředí, je možné, že specializovaný denní stacionář pro děti s PAS by mohl najít uplatnění.

Jaká je poptávka po této službě je však nutné zjistit šetřením mezi rodiči. Realizován by měl být průzkum mezi všemi rodiči s dětmi se zdravotním postižením (nejen PAS), který poskytne informace o tom, jak stávající nabídka služeb (ne)odpovídá jejich potřebám.

Jako možné řešení se nabízí pokusit se získat kontakty na rodiny přes školy, které děti navštěvují.

3 https://eregpublicsecure.ksrzis.cz/Registr/NRPZS/ZdravotnickeZarizeni?Fulltext=&Kraj_input=Karlovarský+kraj&Kraj=51&Okres_input=&Okres=&Ico=&DruhZarizeniKod_input=Sam.ord.prakt.lékaře+pro+děti+a+dorost&DruhZarizeniKod=321&OborPeceKod_input=pediatrie+%28dětské%29&OborPeceKod=39&ZrizovatelKod_input=&ZrizovatelKod=&Centrum_input=&Centrum=&Nazev=&TreeView=false